

LBRIS

We know
books

TRACY REES

CONACUL SILVERMOOR

Traducere din limba engleză și note
LAURA DRĂGHICI

LITERA

București

LBRIS

We know
books

PARTEA ÎNTÂI

CAPITOLUL 1

TOMMY

Vara anului 1897

– Iertare, domnu' învățător.

Clopoțelul tocmai sunase, anunțând sfârșitul ultimei noastre zile de școală. Ceilalți băieți dispăruseră cât ai clipi din ochi, într-o debandadă generală. Pentru ei, sfârșitul școlii însemna o nouă etapă din viață, șansa de a câștiga o leafă pentru familiile lor. Să calci pe urmele generațiilor trecute, să te ridici la înălțimea tradițiilor: asta însemna să devii bărbat într-o localitate minieră. Eu însă am mai zăbovit.

Am urmărit cum domnul Latimer își făcea ordine pe birou și își scutura jacheta care atârna tot timpul pe spătarul scaunului în timp ce el ne explica lecțiile. Praful alb de cretă se așternuse peste praful de cărbune pe care îl purtam pe haine și îl respiram toți. Îl înghițeam și când ne lungeam pe buze. Amestecul de alb cu negru îi dăduse întotdeauna lui Latimer un aspect cenușiu și șters.

Și-a ridicat privirea.

– Tommy Green. N-ai plecat încă, băiete? Vrei ceva?

- Aș prețui o vorbă, domnule, doar un minutel din timpul dumitale.

Latimer a continuat să-și scuture jacheta și să alinieze bucățile de cretă. M-am fosit, neștiind ce să fac cu mâinile. Nici măcar nu știam ce voiam să-l întreb. Nu știam să existe altceva în afară de minerit și nobilimea locală. Ce ar fi trebuit să-l întreb?

- Mulțumesc, domnule. Treaba e că..., am inspirat adânc. Dumneata ai avut tot timpul bunătatea de a-mi spune că-s bun la carte, domnule.

Speram să mă ajute, poate să intervină și să-mi spună: „Sigur că ești, Tommy! În toți anii de când sunt învățător n-am văzut niciodată un flăcău atât de promițător. Ți-ai irosi viața în mină...”

Dar nu a spus nimic. A șters tabla, făcând să dispară proverbele și versetele din care ne desprinseserăm ultimele învățături de ortografie și bună purtare. Toate speranțele mele s-au risipit odată cu ele.

De-a lungul anilor mă străduisem mult la școală și fusesem laudat de învățător. Câștigasem premii trei ani la rând, care îmi fuseseră înmânate de conte cu un zâmbet la școala de duminică, în timp ce mama, cu boneta pe cap, aplauda obosită. Cei mai mulți dintre noi nu stătuseră niciodată atât de aproape de conte, care de fiecare dată mi-a strâns mâna și mi-a spus că sunt un băiat isteț. A doua oară eram pregătit să-l salut ca pe o veche cunoștință, dar nu a dat nici un semn că și-ar fi dat seama că eram același băiat isteț de mai înainte.

A treia oară era însoțit de fiul său în vârstă de șase ani. Botezul tânărului Lord Walter Sedgewick avusese loc în ziua în care împlineam cinci ani și toți sătenii fuseseră invitați la Silvermoor, unde se ținea banchetul, care se încheiase cu focuri de artificii. Lucrul ăsta mă făcuse întotdeauna să-mi imaginez că între noi exista un fel de legătură. Am dat mâna și cu el, atitudinea sa fiind solemnă precum cea a unui mic judecător. L-am privit în ochi cu încrâncenare. „Nu mă cunoști?“, l-am întrebat în gând. „Ai fost

botezat de ziua mea, suntem legați unul de altul.“ El s-a uitat însă la mine ușor speriat. Când i-am dat drumul, și-a scuturat o pată de cărbune pe care i-o lăsasem pe manșetă.

Calitățile mele nu s-au văzut însă numai la școală. Spre mulțumirea tatei, trecusem cu brio peste o mulțime de mici provocări menite să mă facă bărbat. Am împușcat iepuri, iar el mă plesnea când plângeam. La nouă ani am stat o noapte întregă închis în magazia de cărbune, ca să mă obișnuiesc să stau singur pe întuneric, după cum spunea el. Am stat lângă leșuri și m-am zgâit în ochii lor larg deschiși, pentru că, zicea tata, urma să mă confrunt de multe ori cu moartea.

Visam – oh, cât de mult visam – să plec din Grindley și să mă duc departe. Visam să cunosc oameni care făceau și altceva și vorbeau și despre alte lucruri, nu doar despre minerit. Visam la încăperi pline cu cărți. Dar, ori de câte ori, în inocența mea copilărească, aduceam fără să vreau vorba de speranțele mele, mă alegeam cu o chelfâneală de la tata. Prin urmare, am învățat să-mi țin gura.

Când eram foarte mic, visul meu preferat era că, într-o zi, contele avea să se prezinte acasă la noi și să mă recunoască drept fiul său de mult pierdut și fratele lui Walter. Urma să locuiesc la Silvermoor și să călăresc ponei în fiecare zi. Când însă am mai crescut și am început să înțeleg cum stăteau lucrurile, mi-am dat seama că fantezia mea nu putea deveni realitate decât cu prețul nenorocirii mamei, iar *asta* nu era posibil decât dacă ea ar fi fost un cu totul alt gen de persoană.

În ciuda eforturilor mele de a mă cultiva, viața îmi arăta aceleași posibilități pe care le arăta tuturor, adică una singură: munca în mină. Și iată-mă, așadar, la doisprezece ani, dorindu-mi cu disperare să evit soarta care mă aștepta.

Latimer s-a apucat de următoarea treabă, aranjarea cărților în dulapul de lemn căruia îi spuneam bibliotecă.

– Mă întrebam, domnule, dacă ar putea fi... dacă aș putea...? Nu avusesem niciodată o nevoie mai mare de a merge la toaletă,

dar m-am înarmat cu curaj. Mai e vreo școală de făcut, domnule? Pot s-o fac? Pot să fac și altceva în viață decât să lucrez în mină? Rogu-te, domnu' învățător, îți stă în putință să mă ajuți?

- Deci așa, a spus el în cele din urmă, îmbrăcându-și jacheta. E adevărat că te-ai descurcat bine la învățătură, dar lecțiile cele mai importante nu le-ai învățat: smerenia, resemnarea, simțul datoriei. Ești fiu de miner, Tommy, nepot de miner. Nu ai pic de respect pentru ei și pentru munca lor?

- Nu, nu! m-am grăbit să-l asigur. Nu-i vorba de asta, domnule... Dar știi că dincolo de Grindley lumea e mare. Știu că sunt oameni care *nu* lucrează sub pământ și mă întrebam doar dacă aș putea fi și eu ca ei. Nu-i lipsă de respect, domnule.

- Înțeleg. S-a așezat și și-a împreunat mâinile pe catedra din fața lui. Ani de zile stătusem în bancă și îl urmărisem pe domnul Latimer stând la acea catedră. Sunt întristat, Green, dacă ți-am dat speranțe false. E adevărat că ai fost de mai multe ori primul din clasă, dar asta nu este decât o tristă urmare a faptului că majoritatea copiilor din Grindley nu au nici cea mai elementară inteligență. Nu e vina lor, e buna creștere. Cineva trebuie să fie primul din clasă, Tommy. Într-o școală mică de la țară, unde mințile greoaie se străduiesc din greu să capete niște cunoștințe de bază, acest cineva ai fost tu.

Am simțit cum sângele mi se urcă la cap, dar n-am plâns, acesta fiind un alt lucru învățat de la tata.

- Dar, dar, domnule... contele...

Mi-a aruncat o privire de gheață.

- Ce-i cu contele?

- Mi-a... mi-a spus că-s isteț. Când mi-a dat premiul.

Învățătorul a pufnit.

- Doar nu era să-ți spună că ești nătâng când ți-a dat premiul. E un om cu maniere alese, Green, nu trebuie să iei lucrurile de bune. Totul e relativ, înțelegi? Relativ.

Nu înțelegeam, dar mă străduiam, așa cum aveam obiceiul să fac atunci când ceva era nou pentru mine sau prea greu.

- Asta înseamnă că *nu* sunt isteț, domnu' învățător, ci numa' par așa pe lângă alții?

Trăsăturile sale s-au îmblânzit puțin.

- Green, flăcăule. Trebuie să înțelegi, lumea e mai complexă și mai dificilă decât ți-ai putea imagina. Tainele și misterele sale nu sunt pentru cei ca tine. Aici poate că ești elev fruntaș. Dincolo de locul ăsta, nu ai mai fi nimic. Ai fi strivit într-o clipită, la fel ca oamenii ăia care au fost striviți cu ani în urmă în galeria White Arrow. Nu ne spune oare pastorul că fiecare dintre noi s-a născut în locul potrivit pe acest pământ? Te îndoiești de planul Domnului?

Nu eram în stare să spun nimic. Limba mi se înțepenise la propriu în gât, formând un nod vâscos, și nu eram în stare nici să înghit, nici să vorbesc. Mi-am plecat capul și am rămas nemișcat, simțind că iau foc.

- Cred și eu că nu, a concluzionat, ca și cum l-aș fi aprobat. Du-te acum, flăcăule, și, în semn de prețuire pentru eforturile tale la învățătură, nu o să-i spun nimic lui taică-tău, dar, dacă mai aduci vorba despre asta, o să am grijă să-ți dea o mamă de bătaie ca să-ți scoată prostiile din cap.

Ar fi fost cea mai zdravănă bătaie din viața mea, știam asta. Am șoptit:

- Atunci chiar nu e... nimic? Pentru mine?

- Nimic, m-a asigurat el.

M-am răsucit pe călcâie și am ieșit din clasă pentru ultima dată. Ajuns la ușă, nici o putere din lume nu m-ar fi putut opri să mă întorc și să-i pun o ultimă întrebare:

- Ce-a fost tatăl *dumitale*, domnule? Tot învățător?

Buretele de șters tabla a străbătut aerul cu o precizie nemiloasă.

- Ieși afară, Green!

CAPITOLUL 2

TOMMY

M-am îndreptat spre casă foarte descurajat. Să aflu că nu eram suficient de isteț încât să pot aspira la altceva decât la viața asta a fost o pierdere la fel de mare pentru mine ca atunci când fratele meu Dan a murit anul trecut în mină. Știam însă că trebuia să-mi revin înainte ca tata să ajungă acasă. Ne spusese deseori că, pe vremuri, înainte ca legea să se schimbe, copiii erau trimiși la muncă în mină de la cinci ani. Din tonul său răzbătea o ușoară nostalgie pentru acele vremuri.

Când am ajuns acasă, fratele meu John se bălăcea în scaldătoare de tablă din curte.

– E totu' bine, Tom? m-a întrebat.

Mercy, cea mai mare dintre surori, care trebăluia lângă coapa de spălat rufe, îi luase hainele și o pereche de izmene curate era atârnată pe zid. E inutil să mai spun că aceia dintre noi care lucrau nu aveau voie să intre în casă înainte să se spele.

Am intrat în camera din spate pe singura ușă pe care o foloseam vreodată, unde mama gătea ceva cu slănină. Condițiile de trai erau mai bune în Grindley decât în alte sate miniere. Aveam două camere jos, destul de măricele. Trei pe trei măsura

fiecare. Ernest și Alfie jucau arșice pe podea. Sora mea mijlocie, Mary, cosea îmbufnată într-un colț. Era mereu încrunțată de când Jimmy, fratele ei geamăn, începuse lucrul în mină anul trecut și oricum nu fusese nici înainte cea mai zâmbitoare fată. Bunica curăța cartofi lângă sobă. Acolo stătea tot timpul anului, pentru că era friguroasă.

- Unde e Con? am întrebat-o pe mama, sărutând-o pe obraz și rupând o bucățică din pâinea pusă deoparte să se răcească.

Connie era mezina și era preferata mea.

- Nu știu, mi-a răspuns mama tulburată. Nu mai pot să fiu cu ochii pe voi toți. Minteaa mea nu mai e ce-a fost de când s-a dus Dan.

Într-adevăr, mama, odinioară calmă și cu mintea ageră, era nemângâiată de când îl pierduserăm pe Dan. Nu în așa măsură încât să-și dea seama vecinii, căci continua să gătească și să spele și să ne coasă nasturii și să ne organizeze pe toți. În intimitatea casei, noi vedeam însă schimbările. Adesea era cu mintea dusă departe și plângea din te miri ce. Uita lucruri pe care nu le-ar fi uitat niciodată înainte, iar noi eram conștienți că o parte din ea se stinsese odată cu Dan.

Fusese cel mai chipeș dintre toți frații. Avea doar șaptesprezece ani când a murit. Nu fusese vreun dezastru de proporții sau vreun accident ieșit din comun, doar că Ned Vale, ortacul care lucra în spatele său în ziua aceea, nu consolidase suficient tavanul. Sau poate îl consolidase, părerile erau împărțite. Așa ceva nu se mai întâmplase niciodată când Ned răspundea de consolidare, deci poate că așa a vrut soarta. Tavanul a căzut, strivindu-l pe Dan. Ned a fost distrus. A fost singura dată când l-am văzut pe tata plângând.

Știrea nu a ajuns în ziare; asta se întâmpla doar când erau multe victime. Cu cât mai multe, cu atât mai bine, din punctul de vedere al presei, care dorea relatări senzaționale. Și pentru mineri, astfel de articole erau mai folositoare în lupta lor pentru a obține condiții mai bune de muncă. Dar nici un ziar nu ar

fi putut schimba soarta groaznică pe care o avusese Dan, la o sută de metri sub pământ, singur în întuneric... prăbușirea bruscă a pietrelor... Fusesse rapid – Dan își dăduse sufletul pe loc – sau zăcuse acolo vreme îndelungată, știind că moartea îi dădea târcoale?

Ușa s-a deschis brusc și în prag a apărut John, care terminase baia, urmat de Mercy, roșie la față și înfierbântată, iar la scurt timp după ei au intrat bunicul și Connie, care ținea strâns în mână o găletușă și chicotea veselă.

– Am reușit, mami! a strigat. Am prins un pește!

Fața i s-a luminat când m-a văzut și mi-a sărit în brațe, lovindu-mă cu găleata peste picior.

– Au!

– Îmi pare rău! Uite ce pește am prins, Tommy!

Am privit înăuntru și am văzut pe fundul găleții o minusculă plevușcă argintie, moartă.

– Am dus-o la pârâu, a explicat bunicul. A vrut să contribuie și ea la cină.

– I-am mulțumit peștelui că s-a lăsat prins, a explicat Connie, trântind triumfătoare plevușca pe masă. Și mămicii și taticului peștelui pentru că m-au lăsat să le iau odrasla. Și pârâului că m-a lăsat să pescuiesc în el.

– De unde scoate toate astea? s-a minunat mama, punând peștele deoparte.

După cină, când cei mici se duseseră sus la culcare, iar bunica și bunicul se băgaseră în patul lor pliant de sub scări într-un colț al bucătăriei, noi, ceilalți, ne-am așezat în camera din față, iar mama a început să cânte încet la armoniu „Prin milostivirea sa mă voi înălța“. Mercy croșeta. Mary își sprijinea capul pe umărul lui Jimmy, mulțumită că geamănul ei era în sfârșit acasă. George și John jucau cărți. Aceste scurte momente de liniște pe care le trăiam seara însemnau foarte mult pentru mine.

Apoi tata mi-a făcut un semn și a arătat cu capul spre ușă, ridicând un deget în dreptul buzelor țuguite.

– E timpul să pufăi nițel, a spus el, luându-și luleaua și îndreptându-se spre ieșire.

Am așteptat un minut sau două să nu atrag atenția, iar apoi am ieșit după el. Stătea pe zid, bătând cu degetul în bolul pipei. În depărtare, alți vecini făceau același lucru. Își trecuse picioarele peste zid în așa fel încât să stea cu fața la stradă și la celelalte case, situate în paralel cu a noastră. M-am așezat lângă el, cu fața spre casa noastră.

– Te iau pe tine diseară, a spus el fără nici o introducere. Nu-l mai iau pe Jimmy acum că lucrează-n mină. Mâncarea e puțină și am nevoie de o mână de ajutor.

N-am zis nimic, digerând vestea.

– Nu-i spune lu' maică-ta, m-a avertizat în mod inutil tata.

Mama îl dojenea adesea pe tata că își ducea fiii să braconeze. De fiecare dată când unul dintre noi se ducea cu el pentru prima dată, îl acuza că pentru el moartea noastră înainte de vreme nu însemna nimic. Aveam să fim toți împușcați sau spânzurați, îl ocăra ea, dar cel puțin așa scăpam de munca în mină. Tata n-o lua în seamă, dar nu cred că-i convenea.

– Nu-i spun, l-am asigurat. La ce oră, tată?

– La miezu' nopții. E lună bună în noaptea asta. Ai grijă să înveți drumul cât timp îl poți vedea. Acu' du-te. Lasă-mă să-mi isprăvesc luleaua.

La miezul nopții m-am furișat din pat. Picioarele lui Ernest erau sub bărbia mea, un braț de-al lui John era peste mine, iar piciorul meu stâng era prins sub George, care sforăia. Ce să mai vorbim de pericolele braconajului, să mă dau jos din pat fără să trezesc pe toată lumea a fost prima mea provocare.

Tata aștepta în curte, mohorât ca de obicei, și am pornit la drum fără să ne spunem nici un cuvânt. Chiar și așa, mă simțeam eroul unei aventuri. Ar fi trebuit să am un tată mai